

vodjen; napotiti — napotjen; usmrtiti — usmrtjen. Meni se te oblike zdé nelepe; težko, da bi kje tako govorili; raje bi pisal: čuten, začuden, neten itd., ker mislim, da bi Slovenec v tem slučaju, ako bi ne topil, vstavljaj med *t* in *j* l, kakor razsvetljen — govoril bi čutljen, netljen itd.

V § 182 bi kaj rad imel glagol spominjati se; pa samo radi pravopisja, ker včasih so nas učili, da Bog obvaruj pisati *j*, sedaj pa zopet čitamo z *j*, kar je najbrže pravo; vsaj težko bi bilo sedaj premeniti navadno pisavo.

V § 183 čitam za del. sed. č. obliki: kupuje in kupovaje; kaže se, da bodo pisatelji drugo obliko čim dalje bolj popustili, dasi smo se je dobro privadili.

V § 186 bi rad vedel, kake spremembe se vrše pred *ujem* VI. vrste, ker so nam še v šolah priporočali: opišujem — a ne vém zakaj.

Pri glagolu bi si želel še neko pojasnilo o povračalnih glagolih, ali se namreč sme v deležniku in glagolniku izpuščati zaimek *se* ali ne, ker čita se oboje; v hrvaščini sem naletel celo na izraz: »naraščaj se«, za to, kar navadno imenujemo samo naraščaj. — Slovnicar ima sicer na str. 236 vzgled: Prevzetovanje in bahanje se samo tepe — vendar ne vem, ali je dovoljeno tudi nasprotno; pri deležnikih sem čital že s tresočim se glasom in: s tresočim glasom.

Kar je bilo precéj nedostatno v Janežičevi slovnici, to je prof. dr. Sket popravil, dodavši ob koncu vsake vrste opombe, v katerih uči, ali so glagoli dotične vrste prvotni ali izimenski ali izglagolski. Latinski termini bi tu bili umestni.

(Konec.)

J. D.

„Logaško okrajno glavarstvo.“ Zemljepisni in zgodovinski spis. Uredil Vojteh Ribnikar. V Logatcu. Izdalo »Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja Logaškega.« 1889. — 8°. Str. 108. Cena 70 kr., po pošti 75 kr. Dobiva se pri gosp. uredniku, nadučitelju v Dolenjem Logatcu. — Zopet imamo pred seboj plod učiteljskega skupnega delovanja. Sklep, da izda tudi učiteljstvo Logaškega okraja popis vseh šolskih občin tega okraja, izvršil se je v primeroma kratkem času. Temu se ne čudimo, ako se ozremo na dokaj manjši obseg, nego smo ga videli v »Postojnskem okrajnem glavarstvu«. Pač je tudi opisanih šolskih krajev manj, nego v zadnji knjigi, namreč 23, a v »Postojnskem okr. glavarstvu« jih je 37. Spisi so večinoma kaj kratki, nekateri zgodovinski pregledi nekoliko pičli, zemljepisne poteze večinoma natančne. Vendar se bodisi gledé prvega in drugega, bodisi gledé pisave spisi med seboj razlikujejo. Odlikujejo se kaki trije. Hvalevredno je, da so pisatelji navedeni imenoma, česar sem želel že v »Post. glav.« Lahko rečem, da sem čital knjigo z veseljem in zanimanjem, ter upam, da jo bodo tako čitali tudi drugi.

A dolžan sem resnici in domovinoznanstvu v prid opozoriti na par nedostatke in izraziti nekaj želja. Zgodovinski pregled je tudi v onih podatkih nedostaten, kjer bi se bili lahko poskicali z malim trudom. Ne morem si razlagati n. pr., da se imenuje na str. 8 prvi župnik Tomaž Speck leta 1413; a v »Catalogus cleri« t. I. čitam na str. 185: »Anno 1413 Georgius

Werneker ibidem plebanus extitit.« O župniji v Rovtah čitaš na str. 71, da je »menda nekako od l. 1708«. Ne vem, od kod ima pisatelj to letnico. V istem »Catal. cleri« nahajamo na str. 213 leto 1694. Kako lahko bi se bilo na take podatke bolj gledalo! K str. 44 pripomnim, da je bil Blaž Korče res (ne samo baje) iz Črnega Vrha doma in je bil velik dobrotnik te soseske. K str. 73 pa to-le: Da bi bile na gričih z imenom Kucelj po mnenju gosp. Pečnika res »zanesljivo keltske naselbine«, to ni tako izvestno. V mojem rojstnem kraju n. pr. je neki griček, ali bolje majhen pomól z imenom »Kucelj«. A tak je, da tukaj ni nikakor mogla biti naselbina. Marveč sklepal bi človek, da izhaja »Kucelj« po najkrajši poti od korena prekucniti se. — Slovnicih nedostatkov je v nekaterih oddelkih dokaj, v drugih je pisava čistejša pa tudi glajša.

Dasi tudi je bilo treba omeniti nedostatkov, vendar s tem nikakor ne tajim cene te knjige. A vrednost bi bila še večja, ako bi se bili gg. pisatelji bolj potrudili za pomoč drugih domoznancev, n. pr. duhovnikov in porabili vse vire, ki bi se bili pri njih (v arhivu, v farnih knjigah) dobili. Naj bodoči opisovalci drugih naših okrajev nikar ne mislijo, da se tako delo sme kar nagloma spisati, da ni treba o virih in pomočkih nikogar vprašati. Prav župniki morejo k delu največ pripomoči. Zato je želeli, da bi ti tudi radi pomagali, da dobimo polagoma popolno sliko, nadrobni popis slovenske domovine. Nikar naj pisatelji ne zabijo, da je treba za žive slike tudi živih obrazov. Naj nam torej vestno opišejo narodno življenje, kakor se kaže v posameznih krajih. Koliko bi se dalo o tem pisati!

Nazadnje izrekam še željo, da bi se pred tiskom obrnili izdajatelji do kakega veščaka v domoznanstvu, ki bi hotel stvarno delo opiliti in oblikovno. Več očíj več vidi. G. Simon Rutar, profesor na realki, pokazal je že mnogokrat bodisi svoje znanje, kakor tudi svoje zanimanje za enake opise. Tudi gosp. Koblar, izdajatelj »Zgodovine farã ljubljanske škofije«, bodé gotovo z delom in svetom šel gg. učiteljem na roko.

Naj mi gosp. izdajatelj te knjige ne jemlje v zló teh opazek. Veselim se iz srca slovstvenega delovanja in napredovanja učiteljev, a to me ne dela slepega za nedostatke, najmanj pa hočem prikrivati pomočke do vedno lepših uspehov.

„Slovenska čitanka za prvi razred srednjih šol.“ Sestavil in izdal dr. Jakob Sket, c. kr. profesor. Prvi zvezek. Cena 80 kr. V Celovcu 1889. Tiskala in založila tiskarna družbe sv. Mohorja. 8°. Str. 184. — Dosedaj je rabil učencem v nižjih razredih srednjih šol Janežičev »Cvetnik« I. in II. del. Dasi je »Cvetnik« dobro sestavljen in vrlo opravljal svoj posel, vendar je nekoliko prepičel; v primeri z nemškimi berili, ki se rabijo v istih razredih, res je preskromen. Tudi se ne ozira na novejšo slovstvo. Te nedostatke v pouku slovenščine na srednjih šolah se je namenil odpraviti g. prof. dr. J. Sket, ter prirediti primerne čitanke za vse razrede srednjih šol. Prvi zvezek nižjim razredom namenjenih čitank imamo tu pred seboj. Kakšno si misli sestavljalec nalogo čitanke, pravi nam v »Predgovoru«: »Najvažnejša